ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, ગાંધીનગર

ધોરણ - 10

સામાજિક વિજ્ઞાન - 10(G)

દ્વિતીય સત્ર પ્રશ્નબેંક - 2025

સમાવિષ્ટ પ્રકરણો ડિસેમ્બર 2025 સુધી

- **5,6 (ઈતિહાસ)**
- **11,12,13,14 (ભૂગોળ)**
- **18,19,20,21 (અર્થશાસ્ત્ર)**

નોંધ

- નીચેની પ્રશ્નબેંકમાંથી સુચના મુજબ શાળાઓએ પોતાની રીતે કુલ 25 ગુણની એકમકસોટી લેવાની રહેશે.
- દરેક પ્રકરણને સમાન ન્યાય મળે તે જોવાનું રહેશે.
- મૂલ્યાંકન કાર્ય બાદ ઉપચારાત્મક કાર્ય કરવાનું રહેશે.
- દરેક અધ્યયન નિષ્પતિના નક્કી કરેલા ગુણ પ્રમાણે જરૂરી પ્રશ્નો પસંદ કરવાના રહેશે.

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

વિભાગ–A

(6 ગુણ)

[S1041: વિવિધ કલાઓ વિશે જાણશે અને ભારતની સાંસ્કૃતિક વિવિધતાઓની પ્રશંસા કરશે]

❖ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો.

➢ યોગ્ય જોડકાં જોડો (કોઈપણ બે) 02

{A}	{B}
1. ગણિત શાસ્ત્રના પિતા	A કચ્છ
2. વરાહમિહિર	B. વડનગર
3. આચાર્ય નાગાર્જુન	C. પાટણ
4. મહર્ષિ પતંજલિ	D. સિધ્ધપુર
5. ભાસ્કરાચાર્ય	E. આર્યભટ્ટ
6. શાલિહોત્ર	F. તમિલનાડુ
7. શકમુનિ	G. ઉત્તરપ્રદેશ
8. વાત્સ્યાયન	H. કર્ણાટક
9. કોર્ણાકનું સૂર્યમંદિર	I. આકાશી ગ્રહોની ભવિષ્યપર અસર
10. ખજુરાહો	J. પારાના ભસ્મની શોધ
11. ધોળાવીરા	K. યોગ શાસ્ત્ર
12. રાણીની વાવ	L. સરવાળા અને બાદબાકી નું સંસોધન
13. કિર્તીતોરણ	M. મહારાષ્ટ્ર
14. રુદ્રમહાલય	N. અશ્વશાસ્ત્ર
15. બૃહદેશ્વર મંદિર	O. કાલગણના
16. વિરૂપાક્ષ મંદિર	P. કામસૂત્ર
17. ફતેહપુર સીકરી	Q ઓડીશા
18.એલિફન્ટાનીગુફાઓ	R. મધ્યપ્રદેશ
19. નાગાર્જુન સાગર	S. ઈ.સ.1853
20. ધરોઈ યોજના	T. ઈ.સ.1991

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

21. એલ્યુમિનિયમ કાચી ધાતુ	U. એન.સી.એફ
22. વિદ્યુત સુવાહક	V. ઉલ્ફા
23. ભારતમાં સૌપ્રથમ રેલ્વે	W. બોક્સાઈટ
24. ઉદારીકરણ	X.કૃષ્ણા નદી
25. નાગાલેંડ	Y. સાબરમતી નદી
26. અસમ	Z. તાંબુ

➢ **ખાલીજગ્યા પૂરો (કોઈપણ એક)** 01

1. તાજમહેલ .... માં આવેલો છે . (દિલ્લી, જયપુર, આગ્રા)
2. ભારતમાં પોર્ટુગીઝોની રાજધાની ----------- હતી. (ગોવા, દિલ્લી, દીવ)
3. બાયોગેસના ઉત્પાદનમાં .... રાજ્ય પ્રથમ સ્થાન ધરાવે છે . (ગુજરાત, ઉત્તરપ્રદેશ, પંજાબ)
4. વિશ્વમાં ભારત અબરખના ઉત્પાદનમાં .... સ્થાન ધરાવે છે. (પ્રથમ, દ્રિતીય , તૃતીય)
5. ભારતમાં .... રાજ્યમાં સૌ પ્રથમ તેલ શોધવા કૂવો ખોદવામાં આવ્યો . (ગુજરાત , પંજાબ, અસમ)

➢ **નીચે આપેલ પ્રશ્નોના વિકલ્પોમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી સાચો ઉત્તર લખો (કોઈપણ એક)** 01

1. પાટણમાં જોવાલાયક સ્થાપત્ય કયા છે ?
   A. અડીકડી વાવ , નવઘણ કૂવો ,દામોદર કુંડ
   B. શર્મિષ્ઠાતળાવ , કિલ્લો, કીર્તિતોરણ
   C. રાણીની વાવ , સહસ્ત્રલિંગ તળાવ,
   D. શારદાપીઠ , અડાલજની વાવ, રુદ્રમહાલય

2. નીચે આપેલ ચિત્ર કઈ ઈમારતનું છે ?

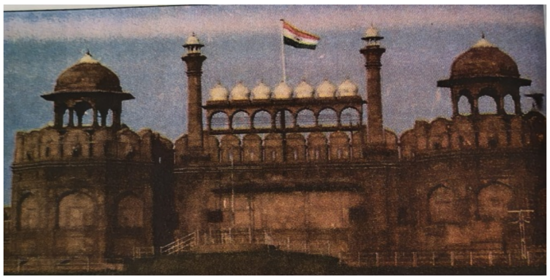

   A. જામી મસ્જિદ
   B. બોમ જીસસ દેવળ
   C. લાલ કિલ્લો
   D. બુલંદ દરવાજો
3. ગુજરાતમાં મીની સ્ટીલ પ્લાન્ટ ક્યાં પ્રસ્થાપિત થયો છે ?

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

A. કંડલા
B. ઓખા
C. જામનગર
D. હજીરા

4. ભારતનું કયું નગર સિલિકોનવેલી તરીકે જાણીતું બન્યું છે ?

A. દિલ્લી
B. બેંગાલુરું
C. જયપુર
D. નાગપુર

5. રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગ નિર્માણની જવાબદારી કોની છે ?

A. રાજ્ય સરકાર
B. કેન્દ્ર સરકાર
C. જીલ્લા પંચાયત
D. એક પણ નહિ.

➢ **નીચે આપેલ પ્રશ્નોના એક - બે વાક્યમાં જવાબ લખો (કોઈ પણ બે)** 02

1. ટેક્નોલોજી એટલે શું ?
2. શૂન્યની શોધ કયા ગણિતશાસ્ત્રીએ કરી હતી ?
3. 'રસ રત્નાકર ' અને 'આરોગ્ય મંજરી ' કયા રસાયણશાસ્ત્રીના ગ્રંથો છે .
4. કયા ગ્રંથમાં વાસ્તુશાસ્ત્રનો ઉલ્લેખ છે ?
5. ગરીબી રેખાનો ખ્યાલ સૌ પ્રથમ કોણે આપ્યો હતો ?
6. ભારતમાં સૌથી વધુ ગરીબી ધરાવતું રાજ્ય કયું છે ?
7. ભારતમાં સૌથી ઓછી ગરીબી ધરાવતું રાજ્ય કયું છે ?
8. ગ્રાહકના કોઈ પણ બે અધિકારો જણાવો ?
9. દેશની મુખ્ય આર્થિક સમસ્યાઓ કઈ છે ?
10. ભારતના કયા રાજ્યમાં સૌથી વધુ બેરોજગારીનું પ્રમાણ ઉચું જોવા મળ્યું છે ?
11. હિમાલયમાં કયું પ્રાણી બોજવાહક તરીકે ઉપયોગી છે ?
12. દેશનો સૌથી મોટો રેલ્વેમાર્ગ કયો છે ?
13. ગુજરાતનું સૌથી મોટું બંદર કયું છે ?
14. વિશ્વમાં રેલમાર્ગમાં ભારતનું સ્થાન કેટલામું છે ?

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

15. પરિવહન માર્ગોમાં ઝડપી અને ખર્ચાળ પરિવહન કયું છે ?

16. બારેમાસ ખુલ્લું રહેતું બંદર કયું છે ?

17. 'વિશ્વ વૃધ્ધ દિન' કયા દિવસે ઉજવવામાં આવે છે.?

18. ગુજરાતનું સૌથી મોટું રેલ્વે સ્ટેશન કયું છે ?

19. ' અભયમ' યોજના કોના માટે કામ કરે છે ?

20. HDI નું પૂરું નામ જણાવો ?

➢ ખરાં-ખોટા વિધાનોને ઓળખી બતાવો (કોઈપણ એક) 01

1. આચાર્ય નાગાર્જુને વનસ્પતિ ઔષધિઓની સાથે સાથે રસાયણ ઔષધો વાપરવાની ભલામણ કરી હતી

2. ચરક સંહિતા ગ્રંથમાં ૫૦૦ ઉપરાંત વનસ્પતિ ઔષધીઓનું વર્ણન છે .

3. અજંતાની ગુફાઓ મધ્યપ્રદેશમાં આવેલી છે.

4. કુતુબમિનારએ ભારતમા પથ્થરોથી બનેલો સૌથી ઉચો સ્તંભ મિનાર છે .

5. લોથલ અમદાવાદ જિલ્લામાં આવેલું છે .

6. રાણીની વાવ અમદાવાદમાં આવેલી છે ..

7. શામળાજી મંદિર મેશ્વો નદીના કિનારે આવેલું છે.

8. યુનેસ્કોએ વૈશ્વિક વારસાના સ્થળોમાં ભારતના ૩૨ જેટલા પ્રાકૃતિક અને સાંસ્કૃતિક વારસાના સ્થળોનો સમાવેશ કરેલ છે .

9. કાવેરી નદી માંથી ' ગ્રાન્ડ એનીકટ' નામે જાણીતી નહેરનું નિર્માણ બીજી સદીમાં થયું હતું .

10. ભારતમાં સૌથી વધુ લોખંડ અસમ રાજ્યમાંથી મળે છે .

11. માનવીએ સૌ પ્રથમ ઉપયોગમાં લીધેલ ધાતુ તાંબુ છે.

12. ચૂનાનો ઉપયોગ સિમેન્ટની બનાવટમાં વધુ પ્રમાણમાં થાય છે .

13. ગુજરાત દેશમાં સૌથી વધુ સૌર ઊર્જા મેળવતું રાજ્ય છે .

14. વિશ્વમાં ભારત પવનઉર્જામાં પ્રથમ સ્થાન ધરાવે છે.

15. મુંબઈમાં સૌપ્રથમ સુતરાઉ કાપડની મિલ સ્થપાઈ.

16. એલ્યુમિનિયમના ઉત્પાદનમાં સૌથી વધુ ખર્ચ વિદ્યુતમાં જાય છે.

17. અત્યાર સુધી ભારતમાં ૧૩મી પંચવર્ષીય યોજના પુરી થયેલ છે..

18. ભારતમાં સરેરાશ ૧.૯ ટકાના દરે વસ્તી વધે છે.

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

19. ભારત દેશ ઉચ્ચત્તમ માનવ વિકાસ ધરાવે છે.

20. ભારત દેશ વિશ્વની સૌથી મોટી લોકશાહી ધરાવતો દેશ છે .

વિભાગ B

(6 ગુણ)

[S1002 :જુદા જુદા ખનીજો અને પુન:પ્રાપ્ય અને પુન:અપ્રાપ્ય સંસાધનો વિશે જાણશે]

➢ **નીચે આપેલા પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના આશરે ૧૫ થી ૩૫ શબ્દોમાં જવાબ આપો. (દરેકના બે ગુણ)** **06**

1. ભારતમાં પ્રાચીનકાળથી ધાતુવિદ્યાનો વ્યવસાયિક જીવનમાં ઉપયોગ થયો છે ? આ વિધાન સમજાવો

2. સંકલ્પનાઓ સમજાવો.

   1- ચૈત્ય 2-વિહાર

3. ખજુરાહો મંદિરનો પરિચય આપો.

4. અમદાવાદમાં આવેલ સાંસ્કૃતિક સ્થળોના નામ જણાવો .

5. પ્રાચીન સમયમાં ભારત તીર્થભૂમિ રહ્યું છે. આ વિધાન સમજાવો.

6. પર્યટન ઉદ્યોગથી થતા લાભ જણાવો .

7. તાંબાની ઉપયોગિતા જણાવો.

8. ચૂનાના ઉપયોગો જણાવો.

9. બાયોગેસનો પરિચય આપી ગુજરાતના કયા કયા સ્થળોએ બાયોગેસ પ્લાન્ટ સ્થપાયા છે? તે લખો

10. વર્તમાન સમયમાં સૌરઉર્જાની ઉપયોગિતા જણાવો.

11. ખનીજ સંરક્ષણ માટેના કોઈપણ ચાર ઉપાયો જણાવો.

12. રેલમાર્ગના કેટલા પ્રકાર છે ? કયા કયા ?

13.બહુહેતુક યોજનાના હેતુઓ જણાવો.

14. વૃષ્ટિ જળસંચયન શા માટે કરવું જોઈએ ?

15. જળસંકટ ની સમસ્યા માટેના કારણો કયા કયા છે?

16. નીચેની સંકલ્પનાઓ સમજાવો .

 1- વૃષ્ટિય જળ 2- પૃષ્ટિય જળ

વિભાગ C

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

(9 ગુણ)

[S0938 :ગ્રંથો અને સંકેતોનું અર્થઘટન જે સ્વતંત્રતા સમાનતા અને બંધુતાને પ્રદર્શિત કરે છે .]

➢ **નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના આશરે 60 થી 80 શબ્દોમાં મુદ્દાસર જવાબ લખો (દરેકના ત્રણ ગુણ)** **09**

1. વૈદક વિદ્યા – શલ્ય ચિકિત્સા
2. શાસ્ત્રોમાં ખગોળશાસ્ત્ર સૌથી પ્રાચીન છે - વિધાન સમજાવો.
3. ટૂંકનોંધ લખો – વાસ્તુશાસ્ત્ર
4. નીચેનું ચિત્ર જોઈ તેના આધારે તેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો

   1. આ સ્થાપત્ય કયા નામે ઓળખાય છે ?
   2. અ સ્થાપત્ય કયા આવેલું છે ?
   3. આ સ્થાપત્યની વિશેષતા શું છે ?.

5. રોજગારી વિનિમય કેન્દ્ર શું કામગીરી કરે છે . તે જણાવો
6. યોજના વિષે માહિતી આપો
   1. મિશન મંગલમ
   2. ગ્રામ જ્યોતિ યોજના
   3. ઈનામ યોજના .
7. ટુંકનોધ – ' માં અન્નપૂર્ણા યોજના '
8 . સંકલ્પનાઓ લખો
   1. લઘુમતીઓ
   2. અનુસુચિત જાતિ
   3. અનુસુચિત જનજાતિ
9. તફાવત આપો – બળવાખોરી અને આતંકવાદ
10. આતંકવાદની સામાજિક અસરો જણાવો
11. દિવ્યાંગ વિદ્યાર્થીઓને સરકાર તરફથી પ્રાપ્ત થતી વિશિષ્ટ સુવિધાઓ જણાવો.
12. માનવ વિકાસઆંકનું મહત્વ જણાવો .
13. બાળ રસીકરણ માં બાળકોને કઈ કઈ રસી આપવામાં આવે છે ?

વિભાગ D

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

(4 ગુણ)

[S1043 : સામાજિક વિવીધાતાઓની પ્રશંસા કરે છે]

➢ **નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ એક પ્રશ્નનો જવાબ આશરે 120 થી 150 શબ્દોમાં જવાબ લખો**

(દરેકના ચાર ગુણ) **04**

1. ગણિતશાસ્ત્ર ક્ષેત્રે આર્યભટ્ટએ કરેલ શોધો વિષે માહિતી લખો.
2. નીચે આપેલ ચિત્રને ઓળખી બતાવો. અને તેમને પ્રાચીન ભારતમાં કયા કયા ક્ષેત્રોમાં શું શું પ્રદાન આપેલું છે તે જણાવો .

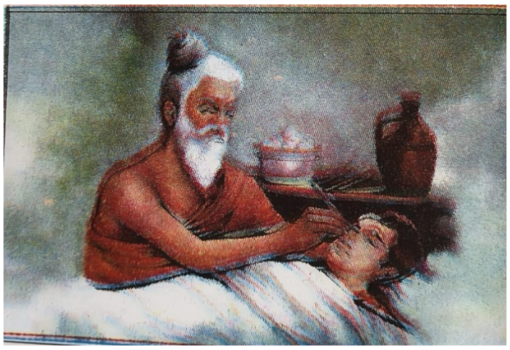

3. પ્રાચીન ભારતે રસાયણવિદ્યામાં સાધેલી પ્રગતિનું વર્ણન કરો .
4. પ્રાચીન ભારતનું ધાતુવિદ્યાના ક્ષેત્રે પ્રદાન જણાવો .
5. બાળકોના મફત અને ફરજીયાત શિક્ષણના અધિકારની મુખ્ય જોગવાઈઓ સમજાવો.
6. વૃધ્ધોની સમસ્યાઓ વર્ણવી તેમના સંરક્ષણ અને કલ્યાણ સબંધી જોગવાઈઓ સમજાવો.
7. કાયદાના જ્ઞાનની આવશ્યકતા શા માટે છે.? વર્ણવો.
8. બાળમજૂરી અટકાવવાની બંધારણીય જોગવાઈઓ જણાવો.
9. સાંપ્રદાયિકતા દૂર કરવાના ઉપાયો વિશે વિગતે સમજૂતી આપો .
10. 'અભયમ યોજના' શું છે ? સમજાવો
11. ગરીબી એટલે શું? ગરીબી રેખાથી નીચે જીવતા લોકોના સામાન્ય લક્ષણો જણાવો.
12. ગરીબી ઉદ્ભવવાના કારણો જણાવો.
13. બેરોજગારીનો અર્થ સમજાવી તેના મુખ્ય સ્વરૂપો જણાવો.
14. બેરોજગારી ઘટાડવાના ઉપાયો દર્શાવો.
15. ટૂંક નોંધ : વિશ્વ શ્રમ બજાર

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

गुजरात माध्यमिक और उच्चतर माध्यमिक शिक्षण बोर्ड, गांधीनगर

10(H) - सामाजिक विज्ञान

प्रश्न बैंक द्वितीय सत्र **(2025- 26)**

कक्षा - **10**

इस प्रश्न बैंक में अभ्यासक्रम **1** सितम्बर से **15** दिसम्बर तक का पूछा गया है।

समाविष्ट अध्याय :

- ➢ 5,6 (इतिहास)
- ➢ 11,12,13,14 (भूगोल)
- ➢ 18,19,20,21 (अर्थशास्त्र)

सूचना: -

1. इस प्रश्न बैंक में से सूचनानुसार विद्यालय को अपने अनुसार **25** अंक की कसौटी लेनी होगी।

2. प्रत्येक अध्ययन निष्पत्ति में दिए गए प्रश्नों की सूचनानुसार निश्चित किए अंक के अनुसार प्रश्न पसंद करें।

3. प्रत्येक अध्याय को समान न्याय मिले यह ध्यान रखें।

4. शिक्षक को मूल्यांकन कार्य करने के बाद उपचारात्मक कार्य करना अनिवार्य है।

विभाग- **A - 6** अंक

विभाग- **B - 6** अंक

विभाग- **C - 9** अंक

विभाग- **D - 4** अंक

कुल **25** अंक

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

विभाग-A

(6 अंक)

S1041 छात्र भारत की विभिन्न कलाओं और सांस्कृतिक विविधताओं के बारे में जानेंगे।

• सूचना अनुसार

•निम्नलिखित सही जोड़े मिलाइए। (कोई दो)   **[02]**

अ	ब
1. गणित के जनक	**A.** कच्छ
2. वराहमिहिर	**B.** वडनगर
3. आचार्य नागार्जुन	**C.** पाटन
4. महर्षि पतंजलि	**D.** सिद्धपुर
5. भास्कराचार्य	**E.** आर्यभट्ट
6. शालिक्षेत्र	**F.** तमिलनाडु
7. शकमुनि	**G.** उत्तर प्रदेश
8. वात्स्यायन	**H.** कर्नाटक
9. कोर्नक	**I.** भविष्य पर खगोलीय ग्रहों का प्रभाव
10. खजुराहो	**J.** पारे की भस्म की खोज
11. धोलावीरा	**K.** योग शास्त्र
12. रानी नी वाव	**L.** जोड़ और घटाव पर शोध
13. कीर्तितोरण	**M.** महाराष्ट्र
14. रूद्रमहालय	**N.** अश्वशास्त्र

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

15. बृहदेश्वर मंदिर	**O.** कालगणना
16. विरुपाक्ष मंदिर	**P.** कामसूत्र
17. फ़तेहपुर सीकरी	**Q.** ओडिशा
18. एलीफेंटा गुफाएँ	**R.** मध्य प्रदेश
19. नागार्जुन सागर	**S.** ई. **1853**
20. धरोई परियोजना	**T.** ई. **1991**
21. एल्युमीनियम अयस्क	**U.** एन.सी.एफ
22. विद्युत चालक	**V.** उल्फा
23. भारत में पहला रेलवे	**W.** बॉक्साइट
24. उदारीकरण	**X.** कृष्णा नदी
25. नागालैंड	**Y.** साबरमती नदी
26. असम	**Z.** तांबा

उचित विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए (कोई एक). **[1]**

1. ताजमहल ....मेंस्थित है।

(दिल्ली, जयपुर, आगरा**)**

2. भारत मे पुर्तगालियों की राजधानी ....थी।

(गोवा, दिल्ली, दीव**)**

3. बायोगैस उत्पादन में ....राज्य प्रथम स्थान पर है।

(गुजरात, उत्तर प्रदेश, पंजाब**)**

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

4. विश्व मे भारत अभ्रक उत्पादन में....... ... स्थान पर है।

(प्रथम, द्वितीय, तृतीय)

5. भारत में .... राज्य में सर्वप्रथम तेल का कुआं खोदा गया था?

(गुजरात, पंजाब, असम)

नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनिए और सही उत्तर लिखिए (कोई एक) [1]

1. पाटन में देखने लायक स्थापत्य स्मारक कौन-कौन से हैं?

A. आडीकाडी बावड़ी, नवघन कुआँ, दामोदर कुंड

B. शर्मिष्ठा झील, किला, कीर्तितोरण

C. रानी नी वाव, सहस्त्रलिंग झील, किला

D. शारदा पीठ ,अंडालज की वाव, रूद्र महालय

2. नीचे दिए गए चित्र में कौन सी इमारत है?

A. जामी मस्जिद **B.** बोम जीसस देवल

C. लाल किला **D.** बुलंद दरवाज़ा

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

3. गुजरात में मिनी स्टील प्लांट कहाँ स्थापित है?

A. कंडला **B.** ओखा

C. जामनगर **D.** हजीरा

4. भारत का कौन सा शहर सिलिकॉन वैली के नाम से जाना जाता है?

A. दिल्ली **B.** बेंगलुरु

C. जयपुर **D.** नागपुर

5. राष्ट्रीय राजमार्गों के निर्माण का दायित्व किसका है?

A. राज्य सरकार **B.** केंद्र सरकार

C. जिला पंचायत **D.** कोई नहीं।

निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक या दो वाक्यों में दीजिए (कोई दो) [2]

1. टेक्नोलॉजी अर्थात क्या है?

2. शून्य की खोज किस गणितज्ञ ने की थी?

3. 'रस रत्नाकर' और 'आरोग्यमंजरी' किस रसायनशास्त्री आचार्य की पुस्तकें हैं?

4. वास्तु शास्त्र का उल्लेख किस पुस्तक में है?

5. गरीबी रेखा का विचार सर्वप्रथम किसने प्रतिपादित की थी?

6. भारत में सबसे अधिक गरीबी वाला राज्य कौन सा है?

7. भारत में सबसे कम गरीबी वाला राज्य कौन सा है?

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

8. ग्राहक के कोई दो अधिकार बताइए?

9. देश की प्रमुख आर्थिक समस्याएँ क्या हैं?

10. भारत के किस राज्य में बेरोज़गारी दर सबसे ज़्यादा है?

11. हिमालय में बोझ ढोने वाले प्राणी के रूप में कौन सा प्राणीउपयोगी है?

12. देश का सबसे लंबा रेलवे मार्ग कौन सा है?

13. गुजरात का सबसे बड़ा बंदरगाह कौन सा है?

14. रेलवे के मामले में भारत का विश्व में कौन सा स्थान है?

15. परिवहन का सबसे तेज़ और सबसे महंगा साधन कौन सा है?

16. वह बंदरगाह कौन सा है जो साल भर खुला रहता है?

17. कृषि आधारित उद्योग कौन से हैं?

18. गुजरात का सबसे बड़ा रेलवे स्टेशन कौन सा है?

19. 'अभयम' योजना किसके लिए है?

20. मानव विकास सूचकांक (HDI) का पूरा नाम बताइए?

निम्नलिखित विधान सही है या गलत बताइए (कोई एक) [1]

1. आचार्य नागार्जुन ने रासायनिक औषधियों के साथ-साथ वनस्पति औषधियों के उपयोग की सलाह दी थी।

2. चरक संहिता में 500 से अधिक वनस्पति औषधियों का वर्णन है।

3. अजंता की गुफाएँ मध्य प्रदेश में स्थित हैं।

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

4. कुतुब मीनार भारत की सबसे ऊँची पत्थर की मीनार है।

5. लोथल अहमदाबाद जिले में स्थित है।

6. रानी की बावड़ी अहमदाबाद में स्थित है।

7. शामलाजी मंदिर मेश्वो नदी के तट पर स्थित है।

8. यूनेस्को ने भारत के **32** प्राकृतिक और सांस्कृतिक विरासत स्थलों को विश्व धरोहर स्थलों में शामिल किया है।

9. 'ग्रैंड एनीकट' नामक नहर का निर्माण दूसरी शताब्दी में कावेरी नदी पर किया गया था।

10. भारत में सबसे अधिक लोहा असम राज्य में पाया जाता है।

11. मानव द्वारा उपयोग की गई प्रथम धातु ताँबा है।

12. सीमेंट के निर्माण में चूने का व्यापक उपयोग होता है।

13. गुजरात देश में सबसे अधिक सौर ऊर्जा प्राप्त करने वाला राज्य है।

14. पवन ऊर्जा के क्षेत्र में भारत विश्व में प्रथम स्थान पर है।

15. पहली सूती कपड़े की मिल मुंबई में स्थापित की गई थी।

16. एल्युमीनियम के उत्पादन में सबसे अधिक लागत बिजली पर आती है।

17. अब तक भारत में **13**वीं पंचवर्षीय योजना पूरी हो चुकी है।

18. भारत की जनसंख्या औसतन **1.9%** की दर से बढ़ रही है।

19. भारत उच्चतम मानव विकास वाला देश है।

20. भारत विश्व का सबसे बड़ा लोकतंत्र है।

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

विभाग -B

(6 अंक)

[S1002 अलग-अलग खनिजों और पुनः प्राप्य और पुनः अप्राप्य संसाधनों के विषय में जानेंगे]

नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर निर्देशानुसार दीजिए। (कोई भी तीन प्रश्न का लगभग 15 से 35 शब्दों में उत्तर दीजिए। (प्रत्येक दो अंक) **[6]**

1. भारत में प्राचीन काल से ही धातुविद्या का व्यावहारिक जीवन में उपयोग होता रहा है। इस कथन की व्याख्या कीजिए।

2. व्याख्या दीजिए।

   1. चैत्य 2. विहार

3. खजुराहो के मंदिर का परिचय दीजिए।

4. अहमदाबाद के सांस्कृतिक स्थलों के नाम बताइए।

5. प्राचीन काल में भारत एक तीर्थस्थल रहा है। इस कथन की व्याख्या कीजिए।

6. पर्यटन उद्योग के लाभ बताइए।

7. तांबे के उपयोग बताइए।

8. चूने के उपयोग बताइए।

9. बायोगैस का परिचय दीजिए और लिखिए कि गुजरात में किन स्थानों पर बायोगैस संयंत्र स्थापित किए गए हैं।

10. वर्तमान समय में सौर ऊर्जा के उपयोग बताइए।

11. खनिज संरक्षण के कोई चार उपाय बताइए।

12. रेलवे कितने प्रकार के होते हैं? वे कौन-कौन से हैं?

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

13. बहुउद्देशीय परियोजनाओं के लाभ बताइए।

14. वर्षा जल संचयन क्यों किया जाना चाहिए?

15. जल संकट की समस्या के लिए कौन-से कारण उत्तरदायी हैं?

16. निम्नलिखित अवधारणाओं की व्याख्या कीजिए।

1-वर्षा जल   **2**-सतही जल

विभाग-C

(9 अंक)

[S 0938: ग्रंथों और संकेत का अर्थगठन जो स्वतंत्रता समानता और बंधुता का प्रदर्शित करता है]

निम्नलिखित में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लगभग 60 से 80 शब्दों में लिखे (प्रत्येक तीन अंक) [9]

1. चिकित्सा एवं शल्य चिकित्सा

2. खगोलशास्त्र शास्त्रों में सबसे प्राचीन है - कथन की व्याख्या कीजिए।

3. वास्तु शास्त्र पर एक संक्षिप्त टिप्पणी लिखिए।

4. नीचे दिए गए चित्र के आधार पर प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

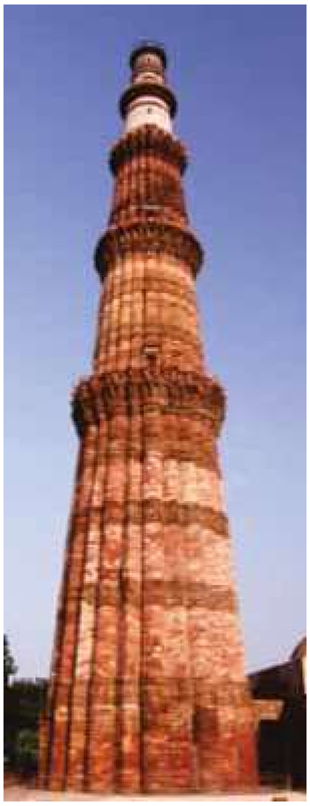

1. इस स्थापत्य को किस नाम से जानते हैं?

2. यह स्थापत्य कहाँ पर स्थित है?

3. इस स्थापत्य की विशेषता क्या है?

5. रोजगार विनिमय केंद्र का क्या कार्य है?

6. योजना के बारे में जानकारी दीजिए।

1. मिशन मंगलम 2. ग्राम ज्योति योजना3. ई-नाम योजना।

7. 'माँ अन्नपूर्णा योजना' पर संक्षिप्त टिप्पणी।

8. संकल्पना लिखें:

1 अल्पसंख्यक 2.अनुसूचित जातिया 3.अनुसूचित जनजातियाँ

9. विद्रोह और आतंकवाद में अंतर बताइए।

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

10. आतंकवाद के सामाजिक असर बताओ।

11 सरकार द्वारा दिव्यांग छात्रों को प्रदान की जाने वाली विशेष सुविधाओं की व्याख्या कीजिए।

12. मानव विकास सूचकांक के महत्व बताओ ।

13. बाल टीकाकरण कार्यक्रम में बच्चों को कौन से टीके दिए जाते हैं?

विभाग -D

(4 अंक)

S1043: सामाजिक विविधताओं की प्रशंसा करते हैं।

निम्नलिखित में से किसी एक प्रश्न का उत्तर लगभग 120 से 150 शब्दों में दें (प्रत्येक चार अंक का) [4]

1. गणित के क्षेत्र में आर्यभट्ट द्वारा की गई खोजों के बारे में जानकारी दीजिए।

2. नीचे दिए गए चित्र को पहचानिए और बताइए कि प्राचीन भारत में उन्होंने किन क्षेत्रों में योगदान दिया।

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

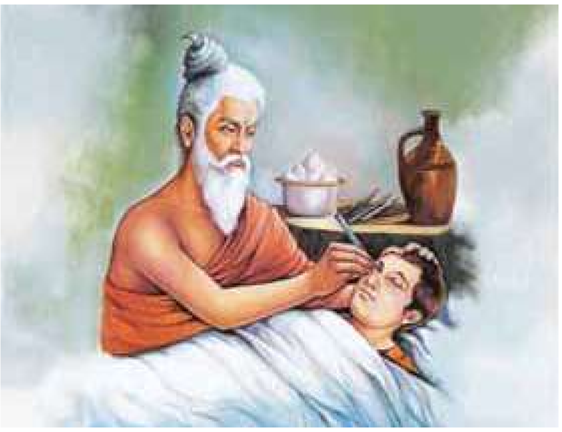

3. प्राचीन भारत द्वारा रसायन विद्या के क्षेत्र में की गई प्रगति का वर्णन कीजिए।

4. धातु विज्ञान के क्षेत्र में प्राचीन भारत के योगदान का वर्णन कीजिए।

5. बच्चों के निःशुल्क एवं अनिवार्य शिक्षा के अधिकार के मुख्य प्रावधानों की व्याख्या कीजिए।

6. वृद्धजनों की समस्याओं और उनके संरक्षण एवं कल्याण से संबंधित प्रावधानों की व्याख्या कीजिए।

7. कानून के सामान्य ज्ञान की जानकारी क्यों अनिवार्य बनी है?

8. बाल मजदूरी रोकने के संवैधानिक कदम बताओ ।

9. सांप्रदायिकता दूर करने के उपाय समझाइए।

10. 'अभयम योजना' अर्थात क्या? समझाओ।

11. गरीबी अर्थात क्या ? गरीबी रेखा के नीचे जीवन जीने वाले लोगों के लक्षण लिखिए।

12. गरीबी उत्पन्न होने का कारण समझाइए।

13. बेरोजगारी का अर्थ बातकर उसके मुख्य स्वरूपों को बताओ।

14. बेरोजगारी कम करने के उपाय बताओ।

15. संक्षिप्त टिप्पणी: विश्व श्रम बाजार

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

	GUJARAT SECONDARY AND HIGHER SECONDARY EDUCATION BOARD, GANDHINAGAR **STD-10 SOCIAL SCIENCE-10 (E)** **SECOND TERM QUESTION BANK 2025-26**

- **Chapters included till December 2025.**
- **5,6 (History)**
- **11,12,13,14 (Geography)**
- **18,19,20 (Economics)**

Instruction

- **The school will have to arrange a Unit Test of 25 marks as per instruction given in the question bank.**
- **The care has to be taken that each chapter would get equal marks weightage.**
- **Remedial teaching should be done after that evaluation.**
- **Select the questions as per decided learning outcomes marks weightage.**

Section - A - 6 MARKS
Section - B - 6 MARKS
Section - C - 9 MARKS
Section - D - 4 MARKS
TOTAL 25 MARKS

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

SECTION-A (6 MARKS)

[S1041 Student will come to know about different art and cultural diversity of India.]

- **Do as directed.**
- **Match the following correctly. (Any two)** **[2]**

a	b
1. Father of Mathematics	A. Kutch
2. Varahamihira	B. Vadnagar
3. Acharya Nagarjuna	C. Patan
4. Maharshi Patanjali	D. Siddhapur
5. Bhaskaracharya	E. Aryabhatta
6. Shalikshetra	F. Tamil Nadu
7. Shakamuni	G. Uttar Pradesh
8. Vatsayana	H. Karnataka
9. Kornak	I. Effect of celestial planets on future
10. Khajuraho	J. Discovery of mercury fumes
11. Dholavira	K. Yoga Shastra
12. Rani Ni Vav	L. Discovery of addition and subtraction
13. Kirtitoran	M. Maharashtra
14. Rudramahalaya	N. Ashwashastra
15. Brihadeshwar Temple	O. Kaalganana
16. Virupaksh Temple	P. Kama Sutra
17. Fatehpur Sikri	Q Odisha
18. Elephanta Caves	R. Madhya Pradesh
19. Nagarjuna Sagar	S. 1853 AD
20. Dharoi Project	T. 1991 AD

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

21. Aluminium ore	U. N.C.F
22. Good conductor of electricity	V. ULFA
23, First railway in India	W. Bauxite
24. Liberalisation	X. Krishna River
25. Nagaland	Y. Sabarmati River
26. Assam	Z. Copper

Fill in the blank (any one) **[1]**

1. Taj Mahal is located in _____. (Delhi, Jaipur, Agra)

2. The capital of the Portuguese in India was....... (Goa, Delhi, Diu)

3. _______ ranks first in the production of biogas.
(Gujarat, Uttar Pradesh, Punjab)

4. India ranks __ in the production of mica in the world. (First, Second, Third)

5. In India, the first oil well was dug in the state of............... (Gujarat, Punjab, Assam)

Choose the correct option from the options given below and write the correct answer (Any one) **[1]**

1. What are the architectural monuments worth seeing in Patan?

A. Adikadi step-well, Navghan Well, Damodar Kund

B. Sharmishtha Lake, Fort, Kirti Toran (Arch)

C. Rani Ni Vav, Sahastraling Lake, Fort

D. Shardapith, Adalaj Step-well, Rudramahalaya

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

2. Which building is in the picture given below?

A. Jami Masjid

B. Bom Jesus Church

C. Red Fort

D. Buland Darwaza

3. Where is the mini steel plant established in Gujarat?

A. Kandla

B. Okha

C. Jamnagar

D. Hazira

4. Which city of India has become known as Silicon Valley?

A. Delhi

B. Bengaluru

C. Jaipur

D. Nagpur

5. Who is responsible for the construction of National Highways?

A. State Government

B. Central Government

C. District Panchayat

D. None.

- **Answer the following in one or two sentences (Any two) [2]**

1. What is meant by technology?

2. Which mathematician discovered zero?

3. 'Ras Ratnakar' and 'Arogyamanjari' are the books of which chemistry Acharya?

4. In which book is Vastu Shastra mentioned?

5. Who was first propounded by the concept of poverty line?

6. Which is the state with the highest poverty in India?

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

7. Which is the state with the lowest poverty in India?

8. State any two rights of the consumer?

9. What are the main economic problems of the country?

10. Which state of India has the highest unemployment rate?

11. Which animal is useful as a beast of burden in the Himalayas?

12. Which is the largest railway route in the country?

13. Which is the largest port in Gujarat?

14. What is India's place in the world in railways?

15. Which is the fastest and most expensive mode of transport?

16. Which is the port that remains open all year round?

17. When is ‘World Elderly People Day’ celebrated?

18. Which is the largest railway station in Gujarat?

19.For whom does the 'Abhayam' Yojana work?

20. Give the full form of HDI?

- **Identify TRUE and FALSE statements (any one)** **[1]**

1. Acharya Nagarjuna advocated the use of herbal medicines along with allopathy.

2. The Charaka Samhita describes more than 500 herbal medicines.

3. The Ajanta Caves are located in Madhya Pradesh.

4. Qutub Minar is the tallest stone minaret in India.

5. Lothal is located in Ahmedabad district.

6. Step-Well of Queen is located in Ahmedabad ...

7. Shamlaji Temple is located on the banks of the Meshwo river.

8. UNESCO has included 32 natural and cultural heritage sites of India in the World Heritage Sites.

9. The canal known as 'Grand Anicut' was built across Kaveri River in the 2nd century.

10. Maximum iron in India is found in the state of Assam.

11. The first metal used by humans is copper.

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

12. Lime is used extensively in the manufacturing of cement.

13. Gujarat is the state that receives the maximum solar energy in the country.

14. India ranks first in wind energy in the world.

15. The first cotton mill was established in Mumbai.

16. The highest cost in the production of aluminium incurred to electricity.

17. So far, the 13th Five Year Plan has been completed in India.

18. The population in India grows at an average rate of 1.9 %

19. India has the highest human development.

20. India is the largest democracy in the world.

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

SECTION-B (6 MARKS)

[S1002 will know about minerals and renewable non-renewable resources.]

- **Answer the questions given below as directed. (Any three questions in about 15 to 35 words.) (Two marks each) [6]**

1.Metallurgy has been used in practical life in India since ancient times. Explain this statement.

2. Explain the terms: 1. Chaitya   2. Vihar

3.Give Introduction of Khajuraho Temple.

4. Name the cultural places in Ahmedabad.

5. India has been a land of pilgrimages since ancient times. Explain this statement.

6. State the benefits of tourism industry.

7. State the uses of copper.

8. State the uses of lime.

9. Introduce biogas and write in which places of Gujarat biogas plants have been established.

10. State the uses of solar energy in present times.

11. State any four measures for mineral conservation.

12. How many types of railways are there? Which are they?

13. State the benefits of multipurpose projects.

14. Why should rainwater harvesting be done?

15. Which of the reasons are responsible for the problem of water scarcity?

16. Explain the following concepts.   1- Rain water   2- Surface water

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

SECTION-C (9 MARKS)

[S 0938Interpretscriptures and content that promote freedom, equality and fraternity.]

Write a to-the-point answer to any three of the following questions in about 60 to 80 words (three marks each) [9]

1. Medicine and surgery

2. Astronomy is the most ancient science - explain the statement.

3. Write a short note - Vastu Shastra.

4. Answer the questions based on the image given below:

1. What is this structure known as?

2. Where is this structure located?

3. What is the specialty of this structure?

5. What is the function of the Employment Exchange Canter?

6. Give information about the following scheme

1. Mission Mangalam 2. Gram Jyoti Yojana 3. E-Nam Yojana.

7. Short note on- 'Ma Annapurna Yojana'

8. In your opinion, what are the reasons responsible for poverty?

9. Write the concepts

1. Minorities 2. Scheduled Castes 3. Scheduled Tribes

10. Differentiate between insurgency and terrorism

11. Explain the social effects of terrorism

12. Explain the special facilities provided by the government to the differently abled students.

13. What is the Naxalite movement?

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

14. Explain the importance of Human Development Index.

15. What vaccines are given to children in child vaccination programme?

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

SECTION-D (4 MARKS)

[S1043: Appreciates social diversity.]

Answer any one of the following questions in about 120 to 150 words (Four marks each) [4]

1. Write information about the discoveries made by Aryabhata in the field of mathematics.

2. Identify the picture given below. And tell in which fields they contributed to ancient India.

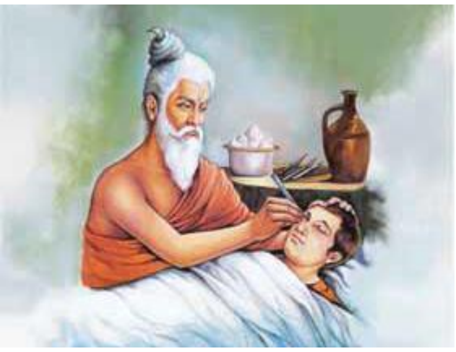

3. Describe the progress made by ancient India in chemistry.

4. Explain the contribution of ancient India in the field of metallurgy.

5. Explain the main provisions of the right of children to free and compulsory education.

6. Explain the problems of the elderly and the provisions related to their protection and welfare.

7. Why is it necessary to have general knowledge about laws?

8. State the constitutional provisions to abolish child labour.

9. Explain the steps to eradicate communalism.

10. What is Abhayam Yojana? Explain.

11. What is poverty? Explain the common characteristics of people living below the poverty line.

12. Explain the causes of poverty.

13. Explain the meaning of unemployment and explain its main forms.

14. Explain the measures to reduce unemployment.

15. Short note: World labour market.

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in